

Varbergs kommun
Revisorerna

Till
Valnämnden och kommunstyrelsen
(KF:s presidium för kännedom)

Revisionsrapport: Granskning av valnämndens arbete med val 2022

KPMG har på vårt uppdrag biträtt i rubricerad granskning.

På revisionsmöte den 27 mars 2023 har vi i egenskap av revisorer fått del av revisionsrapporten från KPMG.

Härmed överlämnar vi rapporten till valnämnden och kommunstyrelsen för kännedom.

Varberg som ovan

Björn Johansson

Ordförande revisionen

Granskning av valnämndens arbete valet 2022

Rapport
Varbergs kommun

KPMG AB

2023-03-15

Antal sidor 15

Varbergs kommun
Granskning av valnämndens arbete valet 2022

2023-03-15

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Organisation	5
3.2	Planering	7
3.3	Otillbörlig påverkan	11
3.4	Allmänhetens insyn	13
4	Slutsats och rekommendationer	14

1 Sammanfattning

KPMG har av Varbergs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska valnämndens arbete inför riksdagsvalet 2022. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen är att bedöma om valnämnden genom styrning, uppföljning och kontroll säkerställt ett ändamålsenligt arbete inför valet.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att valnämnden genom styrning, uppföljning och kontroll har säkerställt ett ändamålsenligt arbete inför valet.

Genom att olika delar av den kommunala organisationen, såsom socialförvaltningen, har deltagit i valarbete bedömer vi att kommunen har haft en ändamålsenlig organisation av valet.

Vi konstaterar att bemanningen i vallokalerna har varit god och proportionerligt anpassad till storleken på valdistrikten vilket är positivt. Vi anser att det var positivt att det fanns tillgång till en valpool och ambulerande röstmottagare.

Valnämnden har beslutat hur rekrytering av valarbetare skulle ske. Vi bedömer att det har funnits rutiner för rekrytering av röstmottagare.

Vi kan konstatera att bemanningen i vallokalerna har varit god och bedömer det som särskilt positivt att det har funnits beredskap att sätta in ersättare med kort varsel.

Intervjuerna beskriver att utbildning till röstmottagare varit i "rätt tid" och att röstmottagare även fått ta del av skriftligt material. Vi bedömer att röstmottagarna har fått utbildning i god tid innan valet. Vi anser dock att det finns ett behov av att förtydliga att arbetet för röstmottagare pågår tills rösträkningen i vallokalen är slutförd.

Vi kan konstatera att det skett ett systematiskt arbete för att minimera riskerna för otillbörlig påverkan genom arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser, förstärkning av kommunikationsavdelningen samt rutiner för god ordning vid valsedelställ. Vi bedömer att det funnits rutiner för att motverka otillbörlig påverkan och för att säkerställa valhemligheten.

Vi bedömer att det har funnits rutiner för att säkerställa allmänhetens insyn i samband med rösträkningen.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi valnämnden att:

- Säkerställ att röstmottagarnas arbetstid tydligt kommuniceras
- Tillse att utvärderingen av vallokalerna tillvaratas inför framtida val
- Säkerställ att upprätthålla det systematiska förberedelsearbetet för planering av val.

2 Bakgrund

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen var att bedöma om valnämnden genom styrning, uppföljning och kontroll säkerställde ett ändamålsenligt arbete inför valet. Granskningen besvarade följande revisionsfrågor:

- Fanns en ändamålsenlig organisation i kommunen för att hantera valet den 11 september 2022?
- Fanns en dokumenterad planering inför valet som kronologiskt beskriver förberedelserna, arbetet i samband med valet samt vad som ska göras efter valet?
- Fanns en ändamålsenlig struktur avseende val av lokaler vid förtidsröstning samt ordinarie vallokaler? (planering, säkerhetsåtgärder, tillgänglighet mm.)
- Fanns rutiner för att observera och motverka otillbörlig påverkan samt för att säkerställa valhemligheten?
- Fanns rutiner för rekrytering av valförrättare?
- Har valförrättarna erhållit utbildning och information i god tid före valet?
- Fanns rutiner för att säkerställa allmänhetens insyn vid rösträkningen?

Granskningen riktas mot det arbete och de förberedelser som genomförts inför riksdagsvalet den 11 september 2022.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Vallag (2005:837)

— Valförordning (2005:874)

— Kommunallag (2017:725)

— Interna styrdokument

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Intervjuer med valnämndens presidium och berörda tjänstepersoner, inklusive gruppintervju med ordförande i vallokal från tre slumpmässigt utvalda valdistrikt.
- Dokumentstudier av valnämndens protokoll, beslutslista och reglemente, valkansliets PM för val- och röstningslokal, informationsutskick till röstmottagare, inventeringsmall för vallokaler, interna planeringsdokument samt utredning av valdistriktsindelning.

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga intervjuade.

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation

3.1.1 Valnämnd

Valnämnden är en av de obligatoriska nämnderna i en kommun enligt vallagen. Valnämnden ska enligt reglementet¹ fullgöra kommunens uppgifter i enlighet vad som föreskrivs i vallagen. Nämnden bestod av sju ledamöter med sju ersättare under mandatperioden 2018–2022.

3.1.2 Valkansli

I intervju framkommer att valkansliet bestod av kommunsekreterare och kansliadministratör vid kommunstyrelseförvaltningen med viss förstärkning. Kommunsekreteraren var valsamordnare. Valsamordnaren har, utöver det övergripande samordningsansvaret, exempelvis ansvarat för att boka lokaler till förtidsröstningen, beställa valmaterial och utbilda valnämnden. Kansliadministratören har exempelvis ansvarat för att boka vallokaler till valdagen, rekryterat röstmottagare och dess ersättare och samordnat bemanning i valdistriktet.²

Enligt intervju har valkansliet haft ytterligare funktioner till förfogande. Funktioner hos socialförvaltningen har bistått med att transportera material och möbler till röstnings- och vallokaler. Registrator har bistått i packning och sortering av valmaterial. Kommunkansliet på kommunstyrelseförvaltningen har, tillsammans med en grupp av tidigare röstmottagare agerat ambulerande röstmottagare. Kommunjuristen har haft telefonjour under hela valperioden. Kommunikationsavdelningen har funnits till förfogande för att informera allmänheten i kommunens kanaler om frågor relaterade till valet.

3.1.3 Valkrets och valdistrikt

Valkretsar är en indelning i geografiska områden. Vid ett valkretsindelad val utses ledamöter per valkrets, baserat på antalet röster på partier och kandidater inom respektive valkrets³.

¹ Beslutat av kommunfullmäktige 2020-04-21

² Internt planeringsdokument: "Valorganisation vid 2022 års val"

³ Källa: valmyndighetens hemsida

2023-03-15

Valnämnden överlämnade frågan om valkretsindelning ⁴ till kommunfullmäktige utan eget förslag. Kommunfullmäktige beslutade att kommunen, såsom tidigare, skulle bestå av två valkretsar.⁵

Av vallagen framgår det att ett valdistrikt ska omfatta mellan 1000–2000 röstberättigade. Enligt intervjuer var det några valdistrikt som understeg eller översteg antalet röstberättigade. För att följa vallagen gällande antalet röstberättigade per valdistrikt beslutade nämnden⁶ under våren 2021 om ny valdistriktsindelning för de allmänna valen 2022.

Beslutet om ny valdistriktsindelning innebär att kommunen fick fem nya valdistrikt. Kommunen hade totalt 41 valdistrikt i valet 2022 jämfört med tidigare 36 valdistrikt. Förändringarna i valdistrikten innebär att de röstberättigade fick annan vallokal jämfört med tidigare val. I intervjuer framkommer att beslutet om valdistriktsindelning påverkade röstande i 26 av de tidigare 36 valdistrikten. Det framkom inte av intervjuer om förändringen påverkat valdeltagandet.

3.1.4 Röstmottagare

Valnämnden beslutade i december 2021 ⁷ att samtliga valdistrikt skulle ha sju röstmottagare, inklusive ordförande och vice ordförande.

Av beslutet⁸, framgår att för valdistrikt med färre än 1000 röstberättigade förordnades en extra rösträknare för valdistrikt med 1000–1500 röstberättigade två extra rösträknare och för valdistrikt med fler än 1500 röstberättigade tre extra rösträknare. Därtill beslutade nämnden att valkansliet skulle rekrytera 15 personer till en valpool som extra resurs till valdistrikten vid sjukdomsfall eller annat förfall av röstmottagare.

Vid intervju med ordförande i vallokaler beskrivs att de upplevde att bemanningen av röstmottagare i vallokalerna var god och att det var betydelsefullt att få in extra rösträknare i samband med rösträkningen.

Av intervju med ordförande i vallokaler framkommer att det har upplevts att vissa röstmottagare inte var införstådda med uppdragets omfattning, exempelvis oklarheter när valarbetet slutar för dagen. Av informationen⁹ som lämnats till röstmottagarna i

⁴ Valkrets är en geografisk uppdelning som styr fördelningen av mandat till skillnad från valdistrikt som geografiskt fördelar röstberättigade

⁵ Kommunfullmäktiges protokoll 2021-06-15 §85

⁶ Valnämndens protokoll 2021-05-21, § 4

⁷ Valnämndens protokoll 2021-12-03 §11

⁸ Rösträknare innebär bara att någon deltar i rösträkningen efter att röstmottagningen stängt, en röstmottagares uppdrag sträcker sig även till mottagning av röster, säkerställa ordning i lokalen och bistå väljare vid behov

⁹ 2022-06-23, Arbete valdagen vid 2022 års allmänna val

samband med rekryteringen framgår att det är ordförandes i respektive vallokals ansvar att informera om arbetstider och bemanning i vallokalerna. Det framgår också att den preliminära arbetstiden var mellan 7:30-24:00.

Förutom möjlighet att förtidsrösta i röstlokal fanns det även ambulerande röstmottagare. De ambulerande röstmottagarna agerar bud för väljare som inte kan ta sig till vallokal och inte kan ordna bud själva. Gruppen bestod av åtta personer som även ansvarade för röstmottagningen på Varbergs sjukhus den 10 september.

3.1.5 Bedömning

Genom att olika delar av den kommunala organisationen, såsom socialförvaltningen, har deltagit i valarbete bedömer vi att kommunen har haft en ändamålsenlig organisation av valet.

Vi konstaterar att bemanningen i vallokalerna har varit god och proportionerligt anpassad till storleken på valdistrikten. Vi anser att det var positivt att det fanns tillgång till valpool och ambulerande röstmottagare för att dels minimera riskerna vid frånfall av röstmottagare, dels för att möjliggöra fler röstande att delta i valet.

Vi bedömer att det har funnits rutiner för rekrytering av röstmottagare. Rekrytering har skett av genom kontakt med tidigare valarbetare, annonsering och personliga kontakter.

3.2 Planering

3.2.1 Planering av valet

Valnämnden

Valnämnden hade en beslutslista med beslut som nämnden skulle besluta om inför valet 2022.¹⁰

Under slutet av 2021 och våren 2022 fattade nämnden merparten av besluten inför valet 2022. I december 2021¹¹ beslutades om förtidsröstningslokaler och bemanning av lokalerna, vallokaler och öppettider, principer för rekrytering av röstmottagare, vilka utbildningar som skulle hållas inför valet, arvode till röstmottagare och att valnämndens ordförande tillsammans med valkansliet skulle bemanna valnämndens kansli under valdagen vilket innebar att de tog emot valsedlar från de olika vallokalerna.

I mars 2022¹² beslutade valnämnden om lokaler, riktlinjer för partier och ordningen för valsedlarna. Valnämnden beslutades i maj 2022¹³ att nämndens ledamöter skulle

¹⁰ Beslut valnämnden inför 2022 års allmänna val

¹¹ Valnämndens protokoll 2021-12-03

¹² Valnämndens protokoll 2022-03-24

¹³ Valnämndens protokoll 2022-05-13, §14

motta, sortera och köra ut förtidsröster till valdistrikten. Det var även valnämnden som genomförde uppsamlingsräkningen, den så kallade onsdagsräkningen ¹⁴ tillsammans med tjänstepersoner.

I samband med intervju med valnämndens presidium och valsamordnare beskrevs att planeringen har fungerat väl och att inga utmaningar hade identifierats, vilket även bekräftas i intervju med ordförande i vallokalerna.

Valkansliet

Inför valet 2022 har valkansliet tagit fram ett planeringsdokument som beskriver ca 80 aktiviteter som skulle genomföras i valarbetet, indelat efter följande kategorier:

- Inför förtidsröstning,
- under förtidsröstning,
- inför valdagen, på valdagen,
- efter valdagen,
- inför onsdagsräkningen,
- på onsdagsräkningen och
- efterarbete. ¹⁵

I planeringsdokumentet fanns för varje aktivitet huvudansvarig och ersättare angiven som ansvarig för genomförande av respektive aktivitet. I intervju beskrevs att planeringsdokumentet har funnits under ett flertal val och uppdateras inför varje nytt val beroende på vilka aktiviteter som tillkommer och försvinner, utifrån valmyndighetens handbok för val. Det beskrevs i intervju att en preliminär planering upprättades innan det egentliga valarbetet påbörjas och att dokumentet är att anse som ett "levande dokument" under valåret som förändras efter behov.

3.2.2 Planering av lokaler

Efter Europaparlamentsvalet 2019 genomfördes utvärdering av vallokalerna. Med utgångspunkt i utvärderingen beslutade nämnden i december 2021¹⁶ att återanvända de lokaler som hade fungerat väl.

Vissa lokaler har bytts ut efter Europaparlamentsvalet 2019 och ett antal nya vallokaler behövdes till följd av det ökade antalet valdistrikt.

¹⁴ På onsdagen efter valdagen räknar valnämnderna de röster som inte hann fram till vallokalerna under valdagen.

¹⁵ Internt planeringsdokument: "Valorganisation vid 2022 års val"

¹⁶ Valnämndens protokoll 2021-12-03 §8

2023-03-15

I beslutet om ny valdistriktsindelningen¹⁷ framgår att den nya valdistriktsindelningen har konsekvenser för vallokaler. Beslutet innebar exempelvis svårigheter med vallokaler i centrala Varberg, där det även sedan tidigare varit svårt att hitta lämpliga lokaler.

Beslut kring nya vallokaler fattades av nämnden i mars¹⁸. Under valdagen fungerade valnämndens kansli som förtidsröstningslokal och bemannades av valnämnden.

Vid intervju framkom att det inför beslutet har genomförts besök i vallokaler, av valsamordnare tillsammans med två tidigare ordförande i vallokal. En inventeringsmall¹⁹ för vallokaler har framtagits för att bedöma lämpligheten i respektive lokal. Inventeringen har skett av tillgängligheten till lokalen exempelvis av skyltning, tillgång till parkering inklusive handikapparkering i anslutning till lokalen, bredd på ytterdörren, kapaciteten för antalet personer i lokalen samtidigt samt möjlighet till dubbla valsedelställ. Därtill har säkerhetsaspekter såsom utrymningsvägar, separata in- och utgångar, avskildhet vid valsedelställ och skärmar samt förråd för säker förvaring av valmaterial inventerats.

Vid intervjuer framkom att enbart en röstande skulle befinna sig bakom valsedelställen åt gången. För att undvika köbildning på grund av denna förändring hade varje vallokal dubbla valsedelställ. Vid intervjuer framkom att detta har fungerat väl med dubbla valsedelställ som en förebyggande åtgärd för att undvika köbildning. I intervju beskrevs att det i valkansliets egen utvärdering av valet hade inkommit synpunkter från några vallokaler, i huvudsak förskolor. I synpunkterna har det framkommit att lokalerna upplevdes trånga och hade ett begränsat flöde.

Beslut kring förtidsröstningslokaler²⁰ fattades i december 2021 av nämnden. Stadsbiblioteket var röstningslokal 24 augusti- 10 september, lokalbiblioteken i Bua, Kungsäter, Rolfstorp, Träslövsläge, Tvååker och Veddige var röstningslokal mellan 24 augusti- 9 september. Därtill beslutades begränsade öppettider Ljuspunkten, Peder Skrivares skola och Skällinge Skola.

3.2.3 Rekrytering

I december beslutade valnämnden²¹ att samtliga valdistrikt skulle tilldelas sju röstmottagare. Därtill beslutades en valpool på 15 personer och 1–3 extra rösträknare beroende på antalet röstberättigade i valdistriktet. I intervju med ordförande i vallokaler framkom att de med kort varsel hade behövt ersättare på valdagen och valkansliet har då tillsett att en ersättare kom på plats.

¹⁷ Valnämndens protokoll 2021-05-07 §4

¹⁸ Valnämndens protokoll 2022-03-24 §2

¹⁹ 2022-03-02, Inventering av vallokal

²⁰ Valnämndens protokoll 2021-12-03 §7

²¹ Valnämndens protokoll 2021-12-03 §11

Valnämnden²² beslutade i december 2021 hur rekryteringen av valarbetare skulle ske. I första hand skulle förfrågan vända sig till tidigare röstmottagare vid EU-valet 2019. I andra hand annonsering som vände sig till allmänheten via kommunens hemsida, sociala media samt kommunens intranät. I tredje hand kunde respektive ordförande i valdistrikten föreslå röstmottagare och rösträknare till sitt respektive valdistrikt.

Röstmottagare från tidigare val kontaktades av valkansliet. Via e-tjänst kunde röstmottagare anmäla sitt intresse av att arbeta i valet. Utifrån inkomna anmälningar via kontakt med gamla röstmottagare och via intresseanmälningar till valkansliet tillsattes först ordförande och vice ordförande, med prioritering på erfarenhet av ordförandeskap eller arbete vid tidigare val. Ordförande och vice ordförande har därefter vid behov varit behjälpliga med att föreslå rösträknare för att komplettera rekryteringen. Samtliga ordförande och vice ordförande har lämplighetsprövat. Lämplighetsprövningen har skett genom att titta på tidigare erfarenhet som ordförande och röstmottagare och överse eventuella synpunkter från andra röstmottagare. I rekryteringen av övriga röstmottagare görs det inga individuella prövningar. I intervju framkom att en individuell prövning av samtliga röstmottagare inte är möjlig på grund av det stora antalet röstmottagare som rekryteras. Det är ca 350–400 valarbetare som rekryterades inför valet. Om det funnits synpunkter om hur en valarbetare fungerat från tidigare val eller under innevarande val har valarbetare inte fått förnyat förtroende eller så har deras uppgift förändrats under valperioden.

I slutet av juni 2022 var den preliminära rekryteringen slutförd och samtliga ordinarie röstmottagare och rösträknare i vallokal samt röstmottagare i röstningslokal fick en övergripande information om uppdraget och anmälan till utbildningstillfällen.

Under juni månad utannonserades behovet av valarbetare till valpoolen.

3.2.4 Utbildning för röstmottagare

I enlighet med beslut av valnämnden²³ och enligt vallagen ska samtliga röstmottagare genomgå utbildning innan påbörjat arbete. Röstmottagarna behövde delta på ett av de utbildningstillfällen som erbjöds. För röstmottagare vid förtidsröstningen anordnades två utbildningstillfällen och för röstmottagare i vallokal anordnades fyra utbildningstillfällen. Ordförande och vice ordförande i vallokal hade två möjliga utbildningstillfällen och deltog enligt intervju inte i övriga utbildningar. Röstmottagare som ingick i valpoolen har genomgått samma utbildning. Varje utbildningstillfälle varade i ca 1,5 timme. I intervjuer beskrivs att tidpunkten för när utbildningarna genomfördes var "rätt i tiden" och den information som lämnades var färsk i minnet när valarbetet påbörjades.

Om rekrytering av ersättare skett med kort varsel har det inte alltid varit möjligt att tillse att en fullständig utbildning genomförts. Vid sådana tillfällen har handledningar från valmyndigheten tilldelats samt en uppmaning att röstmottagaren ska genomföra

²² Valnämndens protokoll 2021-12-03 §11

²³ Valnämndens protokoll 2021-12-03 §12

valmyndighetens digitala utbildning för röstmottagare. Detta för att säkerställa att ersättande röstmottagare har en grundläggande förståelse för uppdraget.

Utbildningarna utgick från valmyndighetens utbildningsmaterial. Valmyndighetens utbildningsmaterial innefattar specifikt material för förtidsröstning, för valdagen och för ordförande. Valmyndighetens handledningar för röstmottagare har lämnats till röstmottagarna i samband med utbildningarna.

I intervju framkommer att valkansliet har utarbetat ett PM för förtidsröstning och arbetet i vallokaler. PM:et beskriver för röstmottagarna vad som gäller praktiskt innan, under och efter röstningen avslutats samt innehåller även information om exempelvis valsedelställ, valsedlar, räkning och förvaring samt kontaktuppgifter till valkansli, kommunjurist, valnämnd och polis.

3.2.5 Bedömning

Vi bedömer att det funnits en systematiserad dokumenterad planering för hela valprocessen; inför, under och efter, både för nämndens arbete och för valkansliets arbete.

Vi anser att det har funnits en ändamålsenlig struktur vid valet av röstnings- och vallokaler. Vi kan konstatera att förändringarna valdistriktsindelningen har inneburit ökade utmaningar kring valet av lokaler inför valet 2022. Bedömningen av lokalernas lämplighet har skett på ett systematiserat sätt genom inventeringslistan vilket vi bedömer inneburit att strukturen för arbetet har varit ändamålsenligt. Vi ser det som positivt att vallokaler beroende på antalet röstande har haft utrymme för mer än ett valsedelställ för att undvika köbildning inne i lokalen.

Valnämnden har beslutat hur rekrytering av valarbetare skulle ske. Vi bedömer att det har funnits rutiner för rekrytering av röstmottagare.

Vi kan konstatera att bemanningen i vallokaler har varit god och bedömer det som särskilt positivt att det har funnits beredskap att sätta in ersättare med kort varsel.

Intervjuerna beskriver att utbildning till röstmottagare varit i "rätt tid" och att röstmottagare även fått ta del av skriftligt material. Vi bedömer att röstmottagarna har fått utbildning i god tid innan valet. Vi anser att det finns ett behov av att förtydliga att arbetet för röstmottagare pågår tills rösträkningen i vallokalen är slutförd.

3.3 Otillbörlig påverkan

Valkansliet har inför valet 2022 tagit del av Valmyndighetens nya råd inom arbetet med valsäkerhet²⁴. Med utgångspunkt från dessa råd har valkansliet genomfört en risk- och sårbarhetsanalys i dialog med Räddningstjänsten Väst och Polismyndigheten. Risk-

²⁴ Valnämndens protokoll 2022-03-24 §7

och sårbarhetsanalysen redogjordes för nämnden i mars 2022²⁵. Vid intervju beskrevs att en riskanalys alltid framtas inför varje nytt val. Delar av det underlag som insamlats genom riskanalysen redogörs för under utbildningarna med röstmottagare.

I intervju beskrivs att valkansliet bedömde, baserat på risk- och sårbarhetsanalysen, att det inte funnits ett behov av ordningsvakter i vallokalerna. Röstmottagarna har haft kontaktuppgifter till kommunjurist, valkansliet, valnämnd och polis under förtidsröstningen och valdagen för att kunna kontakta i det fall det uppstår en situation.

Utifrån vad som framkom i intervju med ordföranden i vallokalerna upplevs inga större incidenter ha inträffat, men det framhölls att uppmärksamhet vid valsedelställen har uppmuntrats och att tillgängligheten från valkansliet har varit god under valdagen. Enligt intervju framkom att det fanns instruktioner om att regelbundet se till valsedelställen har förmedlats till röstmottagarna i samband med utbildningar. Valkansliet har blivit uppmärksammat vid några tillfällen på att det saknats valsedlar från något parti i valsedelsställen. Uppgiften har kontrollerats av röstmottagarna eller av valsamordnaren och då stämde inte uppgiften.

På temat otillbörlig påverkan tillhandahåller valmyndigheten material om bemötande och hur röstmottagare bör hantera uppkomna situationer, material som delgivits röstmottagarna.

Valnämnden beslutade i mars om riktlinjer för partier vid 2022 års allmänna val²⁶. Riktlinjen beskriver vad som gäller för partier kring valsedlar, partibeteckningar i vallokaler och valsedelsutdelning. Därtill beslutade nämnden om ordningen bland valsedlarna i röstnings – och vallokal.²⁷

I intervju beskrevs att i samband med valet bevakade kommunikationsavdelningen media och sociala media för att identifiera eventuella incidenter. Inga incidenter har uppmärksammat i samband med bevakningen.

3.3.1 Bedömning

Vi kan konstatera att det skett ett systematiskt arbete för att minimera riskerna för otillbörlig påverkan genom arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser, förstärkning av kommunikationsavdelningen samt tillse god ordning vid valsedelställen. Vi bedömer att det funnits rutiner för att motverka otillbörlig påverkan och för att säkerställa valhemligheten.

²⁵ Valnämndens protokoll 2022-03-24 §7

²⁶ Valnämndens protokoll 2022-03-24 §6

²⁷ Valnämndens protokoll 2022-03-24 §5

3.4 Allmänhetens insyn

Enligt vallagen ska både den preliminära rösträkningen i vallokal och valnämndens uppsamlingsräkning vara offentlig och öppen för allmänheten.

Valmyndigheten tillhandahåller utbildningsmaterial kring observation av rösträkningen. Intervju beskrivs att i samband med utbildningarna av röstmottagarna har informationen lämnats kring medborgares rätt att observera rösträkningen. Vallokalen ska vara öppen alternativt låst och att det ska finnas plats i lokalen att observera utan att störa rösträkningen.

Under rösträkningen har inte någon medborgare observerat rösträkningen i vallokalerna eller i valnämndens uppsamlingsräkning under valdagen.

Vid intervju framkom att ordförande i vallokal utifrån instruktioner tillsett att låta valmaterialet stå kvar utanför lokalen, till exempel skyltning och anvisningar till lokalerna. I intervjun med valsamordnare och valnämndens presidium framkom vidare att man har anslagit och annonserat på hemsidan om möjligheten till observation inför valnämndens uppsamlingsräkning.

3.4.1 Bedömning

Vi bedömer att det har funnits rutiner för att säkerställa allmänhetens insyn i samband med rösträkningen.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att valnämnden genom styrning, uppföljning och kontroll har säkerställt ett ändamålsenligt arbete inför valet.

Genom att olika delar av den kommunala organisationen, såsom socialförvaltningen, har deltagit i valarbete bedömer vi att kommunen har haft en ändamålsenlig organisation av valet.

Vi konstaterar att bemanningen i vallokalerna har varit god och proportionerligt anpassad till storleken på valdistrikten. Vi anser att det var positivt att det fanns tillgång till valpool och ambulerande röstmottagare.

Valnämnden har beslutat hur rekrytering av valarbetare skulle ske. Vi bedömer att det har funnits rutiner för rekrytering av röstmottagare.

Vi kan konstatera att bemanningen i vallokalerna har varit god och bedömer det som särskilt positivt att det har funnits beredskap att sätta in ersättare med kort varsel.

Intervjuerna beskriver att utbildning till röstmottagare varit i "rätt tid" och att röstmottagare har även fått ta del av skriftligt material. Vi bedömer röstmottagarna har fått utbildning i god tid innan valet. Vi anser att det finns ett behov av att förtydliga att arbetet för röstmottagare pågår tills rösträkningen i vallokalen är slutförd.

Vi kan konstatera att det skett ett systematiskt arbete för att minimera riskerna för otillbörlig påverkan genom arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser, förstärkning av kommunikationsavdelningen samt tillse god ordning vid valsedelställ. Vi bedömer att det funnits rutiner för att motverka otillbörlig påverkan och för att säkerställa valhemligheten.

Vi bedömer att det har funnits rutiner för att säkerställa allmänhetens insyn i samband med rösträkningen.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi valnämnden att:

- Säkerställ att röstmottagarnas arbetstid tydligt kommuniceras
- Tillse att utvärderingen av vallokalerna tillvaratas inför framtida val
- Säkerställ att upprätthålla det systematiska förberedelsearbetet för planering av val.

Varbergs kommun
Granskning av valnämndens arbete valet 2022

2023-03-15

Datum som ovan

KPMG AB

Maria Wiksten
Kommunal revisor

Simon Homander
Kommunal revisor

Kristian Gunnarsson
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.